

Iz Jugoslavije.

— **Za višja šolska nadzornika** sta imenovana v definitivnem značaju začasniji višji šolski nadzornik dr. L. Poljanec in namesto dosedanjega začasnega nadzornika dr. Grafenauerja gimnazijski ravnatelj v Novem mestu Jos. Wester.

— **Renegatska nesramnost.** V prihodnji številki priobčimo od ptujskega učiteljskega društva poslani obširnejši življenjski opis Albina Wankmüllera, bivšega »Oberlehrerja der deutschen Volksschule in Ranne«, danes nadučitelja narodne šole na Bregu pri Ptuih. Tu podajemo samo sličice nesramnosti renegata, ki se čuti danes na svojem, po milosti mu mučenem službenem mestu trdnega dovoli, da si je dovolil v mariborski »Straži« z dne 20. maja t. l. naslednji napad: »**Iz Pirkmajerjevega vilajeta.** Svoječasno se je Pirkmajer hudoval nad »Stražo«, ki si ga je marsikaterikrat prav pošteno privoščila. Sedaj, ko so ga pričeli »obdelovati« listi vseh opozicijskih strank, smo uverjeni, da ima mož zelo »debelo kožo«, sicer bi se vsaj nekaj zrepčnil v kakšnem policajdemokratskem trobilu. Ta človek smatra ptujski okraj kot vilajet, v katerem igra on vlogo policajdemokratskega paše. Kot predsednik okrajnega šolskega sveta je izposloval pri višjem šolskem svetu odlok, s katerim se od nadučitelja na Bregu, g. Wankmüllera, zahteva, da v treh dneh zaprosi za premešitev, ker bi se ga sicer exoffo vpokojilo. To je storil policajdemokratski Pirkmajer radi tega, ker g. Wankmüller ni pristaš laždemokratske »partije«. Tuhala sta z gospodom Fleretom, kako bi se tega poštenjaka in zaslužnega moža zamogla iznebiti. Pirkmajer je že svoj čas izsilil od g. Wankmüllera izjavo, s katero le-ta prosi premešitve, toda to izjavo je g. Wankmüller še pravočasno preklical. Ta slučaj nam dokazuje, da Pirkmajer ni objektivni uradnik marveč se izigrava kot priganjač falirane policajdemokracije v ptujskem vilajetu. To gonijo obsoja vse tamošnje prebivalstvo, naše poslance pa prosimo, da se za to zadevo res zanimajo. Pirkmajerju svetujemo vsi, (z izjemo peščice ptujskih policajdemokratov), da kmalu izgine, ker je že čas.« — Kdor prečita življenjski popis tega »poštenjaka« in »zaslužnega« Wankmüllera, ne bo dvomil, da je ta dobesedno zlobno zavita in potvorjena laž o prav korektnem in še predobrotnem uradnem postopanju predsednika okrajnega šolskega sveta ptujskega g. dr. Pirkmajerja in tov. nadzornika Flereta napram Wankmüllerju.

— **Nadzorstvo šolskih vrtov in kmetiškega pouka** na vseh osnovnih šolah v Sloveniji je uvedel višji šolski svet vsled odredbe ministrstva za kmetištvo. Kot nadzornika za Slovenijo sta imenovana rov. Fran Črnagoj, nadučitelj na Barju ter tov. Andrej Škulj, učitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

— **Učne osebe,** ki nimajo službe, naj prijavijo svoj naslov okrajnemu šolskemu svetu v Kočevju.

— **Železniške ugodnosti pri šolskih izletih.** Glasov odloka ministrstva saobračaja (št. 23.858/20 M. S. tarifa II. za prevoz potnikov) je javiti šolski izlet železniški postaji 24 ur pred odhodom vlaka. Koleka prosta tiskovina za prijavo se dobi pri načelnstvu postaje. Pri šolskih izletih je za najmanj 10 učencev 50% popusta; na vsakeh 5 učencev ima 1 spremljevalec 50% popusta; na 10 učencev se vozi po en siromak brezplačno.

— **Srbohrvaščina.** Pod tem naslovom smo prejeli: Mnogo je tovarišev, ki niso imeli še prilike, da bi se bili seznanili s srbohrvaščino. Neprijetno jim je in ne vedo, kako bi začeli. Že v prvi mladosti sem mnogo občeval s Hrvati in pozneje sem se učil na učiteljski v Kopru srbohrvaščine. Zdaj imam sicer bolezenski dopust, toda jezik je zdrav. Tovarišem, ki bi se radi seznanili vsaj nekoliko s srbohrvaščino, ponudim svojo pomoč. Zbere naj se jih 20, 15 ali vsaj 10, pa naj mi sporoče, kateri dan v tednu in ob kakšnem dnevnem času naj pridem. Predavanje, razgovor o slovnici in pisanju cirilice bi mnogim olajšalo samoučenje. Povrnili bi mi potne stroške, drugega nič. — Iv. Kiferle, Ljubljana — Krojaška ulica 8, II. nadstropje.

— **Poziv vsem tovarišem in tovarišicam iz ljubljanske okolice.** Pozivljam vse tovariše(šice), kakor tudi vsa šolska vodstva, ki še niso člani »Slovenske šolske Matice«, da pristopijo k isti. Članarina znaša 32 K, ki se naj pošlje s popolnim naslovom odpošiljatelja, če le mogoče do konca junija t. l. na naslov Ivan Michler, učitelj, Vrhnika, kot t. č. poverjenik za ljubljansko okolico.

— **Iz Črnomlja.** V soboto, dne 21. maja 1921 je posetila šolska mladina krasni Ozalji na Hrvaškem. Udeležilo se je izleta 56 otrok pod nadzorstvom osmih članov učiteljstva in kateheta. Opremljeni z jedili in dobro voljo smo se odpeljali zjutraj ob 5. uri ob najlepšem vremenu z vlakom iz Črnomlja mimo postaj Gradac, Dobrovice, Metlika, Rosalnice, Bubnari, Kamanje v Ozalji, kamor smo prispeli ob pol 7. uri. Med potjo je bila mladina zelo vesela in je prepevala pesmi. Nadučitelj in učiteljstvo ji je tolmačilo znamenitosti krajev mimo katerih smo se vozili. Razkazovalo se jim je Belokrajino in njene krasote. Ko se je peljala po železnem mostu čez Kolpo, je vzkliknila: »Z Bogom Slovenija, živela Hrvatska!« Iz vlaka, ki vozi tik Kolpe, so otroci opazovali naravne krasote in se divili vinorodni Vivodini, našemu Žumberaku, krasoti Kolpe, njenemu obrežju, jatam vodnih ptic; bili so opozorjeni na vilo umrlega bana Tomaževića; opazovali so borne hrvatske postaje in se čudili kršnim pečem na prostem ob postajah; gledali so seljake v slikovitih narodnih nošah, bedne delavne domačine in Ličane, ki so ob progi zaposleni. Skozi predor pod gradom smo se pripeljali v starodavni Ozalji. Na postaji je prišlece pozdravil v le Hrvatom znani zgovornosti tamkajšnji g. šolski ravnatelj z gospico učiteljico. Nadučitelj se je zahvalil za sprejemni govor. Mladina je pevajoč odšla na veliki senčnati vrt gostilne Glöckner na okrepčilo. Kupili so si dobro belo kavo in kruh. Po kratkem odpočitku smo odkorakali gledat krasno in veliko elektrarno ob Kolpi, z gradbo grada Karlovca. Že samo poslopje, ki se prikaže kot krasni Miramar ob Jadranu, naredi mogočen vtis. Pod vodstvom g. ravnatelja so si šolski otroci ogledali naiprej velikanske stroje, turbine, transformatorje, prostor električnega toka, njeza napeljava, gornje in spodnje prostore. Presenečeni pa so bili ob velikem vodopadu. Občudovali so ribiče pod padcem, ki so ravno ujeli z ostni dva veliko do en meter dolga sulca, katera so jim pozneje pokazali. Nikakor jih ni bilo spraviti z mesta, le naprej so strmeli v peneče valove. Po dolgem trudu z obljubo, da pridejo še popoldan tja, smo jih odvedli na visoki, starodavni grad Zrinskih in Frankopanov, sedaj last rodovine Turn-Taksis. V gradu, ki ima 45 sob, je tudi nastanišna v eni sobi šola-dvorazrednica. Ker je bil ravno poduk, smo šli vsi v šolsko sobo. Gosp. ravnatelj nas je v par kratkih besedah pozdravil, na kar mu je odgovoril črnomaljski katehet g. Vinko Zor. Povdarjal je naše ujedinenje. Naši otroci so skupno z ozaljskimi zapeli »Lepa naša domovina«. Navdušeni obojestranski »Živeli Sloveni!« G. ravnatelj je še povedal zgodovino gradu Frankopanov, nato smo zapeli »Naprej zastava slave«, zaklicali »Živela Jugoslavija« in odpeli »Bože pravde«. Ogledali smo si skoraj vse sobe, tudi tisto, kjer je Frankopan osnoval zaroto, potem kapelico z grbi Zrinskih in Frankopanov ter lepo staro altarno podobo, prejšnjo čuvajnico, napravo za vzdigovanje prej omenjenega mostu itd. ter odšli, da ogledamo Ozalji. Otroci so v kupih nakupovali krasne razglednice v spomin. Zadovoljni in že trudni smo se okrepčali na prijaznem vrtu v trgu. Potem smo odkorakali v četverostopih, pevajoč koračnice, h kosilu. To je bilo izborno, ne predragi; stregli so si otroci sami — po vojaško. Po obedu so otroci na vrtu igrali razne igre. Le prehitro je minil čas. Ob polu 3. popoldne smo se pevajoč in vriskajoč odpeljali nazaj v Črnomelj.

— **Iz Maribora.** V soboto, dne 28. t. m. smo pokopali v Mariboru vrlo tovarišico Milko Lavrenčičovo in nje novorojenčka. Pokojnica je bila žena telovadnega učitelja in neumornega sokolskega delavca Janka Lavrenčiča. Dragemu tovarišu, ki je izgubil nad vse ljubljeno družico in dete, naše najiskrenejše sožalje.

— **Smrtna kosa.** Po kratki bolezni je preminul v torek, 31. maja v ljubljanski bolnišnici jurist Anton Sivka, edini sin tov. nadučitelja v Št. Juriju ob južni železnici. Truplo blagopokojnega so prepeljali včeraj v Št. Jurij k večnemu počitku. Težko prizadetemu tovarišu naše iskreno sožalje!

— **Himen.** Poročila se je 28. maja tovarišica gđ. Darinka Sever s tov. Fr. Lubejem, učiteljem in načelnikom Sokola v Lutomeru. Obilo sreče!

— **Umrl je** v Vojniku pri Celju bivši tež. odbornik Hallner. Zgodaj je vstopil v političko areno in se je z njemu lastno tankersko brezobzirnostjo boril zoper Slovenstvo z velikim uspehom. Izredno skrb je posvečal spodnještajerskim pomemčevalnim napravam, pred vsem pa takim šolam, v katerih je zrl najboljšje

germanizatorično sredstvo. Z učiteljstvom teh šol so ga spajale prav presrčne vezi. Zbog svojega velikega vpliva in nasilnega nastopa je dosegel preko vseh paragrafov zlasti za svoje milence vse, karkoli so si želeli.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Nekatera društva imajo navado, da nam pošiljajo zapisnike svojih zborovanj, ki obsegajo včasih po 5 ali celo več pol, s prošnjo, »naj natisnemo kolikor je pač mogoče«. Takim društvom naznanjamo, da ni uredniški posej sestavljeni poročila o zborovanjih na podlagi vposlanih zapisnikov, nasprotno je to delo dotičnih društve-

nih tajnikov, ki naj kolikor mogoče kratko in jedrnatno navedejo glavne stvari izvršenega dnevnega reda. Podrobnosti, ki nimajo za širjo učiteljsko javnost nobenega pomena, naj se enostavno opuščajo. — Pri tej priliki prosimo svoje sodelavce, da nam pošiljajo svoje prispevke, ki bodo pisani le na eni strani lista ali pole. Vsak drug način otežkoča delo v tiskarni.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Pretužnega srea naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je danes ob 10. uri predpoldne po kratki in mučni bolezni umrl v javni bolnici v Ljubljani najin edini, iskrenoljubljeni sin

TONČEK SIVKA,

cand. juris

v starosti 23 let.

Telesni ostanki dragega pokojnika se prepeljejo v Št. Jurij ob juž. žel., kjer bo v petek dne 3. junija t. l. ob 9. uri zjutraj pogreb na domače pokopališče.

Št. Jurij ob juž. žel., dne 31. maja 1921.

Žaluoja roditelja:

Anton Sivka, nadučitelj, oče.

Josipina Sivka, nadučit. soproga, mati.

Brez posebnega obvestila.

Večletno jamstvo!

Ugodni plačilni pogoji!

Tvrdba JOSIP PETELINC

LJUBLJANA — Sv. Petra nasip št. 7

Na veliko!

se priporoča kot **edina tovarniška zaloga** šivalnih strojev **Gritzner** v vseh opremljenih. Material in izvršba **predvojna**. Istotam se dobivajo igle, strojni deli za vse sisteme strojev, strojno olje, toaletne potrebščine, modno blago in galanterija. — Sprejemajo se tudi vsakovrstna strojna popravila.

Na malo!

Ljubljana — Sv. Petra nasip št. 7 (tik gostilne »Pri fajmoštru«.)

Večletno jamstvo!

Ugodni plačilni pogoji!

Ruska književnost!

Česko-jugoslovanska naklada J. Herjeka, Zagreb, preuzela je generalno zastupstvo za državu S. H. S. osim Srbije Slavonskoga nakladstva i ima na zalih bogati izbor ruske literature. Tražite cjenika. Naručbe se brzo i odmah odpremaju.

Književni vijestnik.

Na ljetnu sezonu naručite odmah novoizdano nam knjigu **Jirasek: Filozofička historija**. K 30, koja je izašla kao prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Pouzecom K 30. Salje J. Herjek središnjica Česko-jugoslovenske knjižare, Zagreb, Hatzova ul. 15.

Najbolji historički roman čehoslovačkoga naroda.

Sprejme se

deklica

poštenih staršev kot učenka v trgovino stekla in porcelana.

Poizve se pri tvrdki **AVG. AGNOLA** v Ljubljani. Vsa preskrba v hiši. Deklice revnih staršev imajo prednost.

GALERIJA NAŠIH MOŽ.

Po originalih akad. slikarja prof. Koželja je začela Učiteljska tiskarna izdajati portrete naših mož.

Ravnokar so izšli v dvobarvnem tisku: **Valentin Vodnik**, **Anton Martin Slomšek**, **Josip Stritar**. Velikost: 47 × 61. — Cena vsaki sliki 3 din. (ovoj in poština posebe). Slike so namenjene šolam, društvom, javnim lokalom, zasebnikom. Naročila sprejema in izvršuje

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani,
Franciška ulica 6.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dedščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18.—

Otroški oder Drugi predelani natls. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtcev in ljudskih šol. Broš. K 16.—

H. PODKRAJŠEK: Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte. Broš. 12 K.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal **MIHAEL PRESL**, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14.—